

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА**

Факультет психології

Кафедра психології розвитку

СИЛАБУС

ПЕДАГОГІКА І ПСИХОЛОГІЯ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

Рівень вищої освіти – другий (магістерський)

Освітня програма А4 Середня освіта (за предметними спеціальностями)

Предметна спеціальність А4.01 Середня освіта (Українська мова і література)

Галузь знань А Освіта

Освітня кваліфікація: Магістр середньої освіти за предметною спеціальністю
Середня освіта (Українська мова і література)

Професійна кваліфікація: Вчитель-магістр української мови і літератури закладу загальної
середньої освіти

Затверджено на засіданні
кафедри психології розвитку
Протокол №1 від “26” серпня 2025 р.

м. Івано-Франківськ – 2025

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Педагогіка і психологія середньої освіти
Викладач (-і)	Височан Л.М.
Контактний телефон викладача	0963654260
Е-mail викладача	lesia.vysochan@pnu.edu.ua ,
Формат дисципліни	Очний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 годин
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	Щотижня
2. Анотація до навчальної дисципліни	
Навчальна дисципліна спрямована на формування у здобувачів магістерського рівня цілісного розуміння закономірностей навчання й виховання учнів підліткового та юнацького віку, а також на розвиток професійної готовності майбутніх педагогів до психологічно обґрунтованої та науково організованої освітньої діяльності. Курс поєднує теоретичні знання з педагогіки та психології з їх практичним застосуванням у контексті сучасної середньої освіти. Особлива увага приділяється: аналізу інноваційних педагогічних концепцій та освітніх технологій; психологічним аспектам навчально-виховного процесу; методам підтримки індивідуального розвитку здобувачів середньої освіти; формуванню педагогічної рефлексії та професійної ідентичності вчителя. Вивчення дисципліни забезпечує інтеграцію психолого-педагогічної підготовки магістрів і створює основу для їх професійного становлення як конкурентноспроможних фахівців у сфері середньої освіти.	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<u>Метою</u> вивчення навчальної дисципліни є – формування у здобувачів магістерського рівня системних знань, умінь і професійних компетентностей у галузі педагогіки і психології, необхідних для ефективної організації освітнього процесу в закладах середньої освіти, розвитку особистості учня та становлення професійної ідентичності вчителя. <u>Основними цілями</u> вивчення дисципліни є: - забезпечити взаємозв'язок теоретичного й практичного навчального матеріалу з педагогіки і психології середньої освіти; - створити цілісне уявлення про зміст, методи і принципи психології середньої освіти, спрямованого на збереження, відновлення й підтримку психічного здоров'я людини; - ознайомити магістрів з особливостями різних технологій навчання та виховання; - сформувати початковий досвід та професійну позицію майбутніх педагогів щодо своєї діяльності як вчителя закладу середньої освіти; - сприяти формуванню навичок аналізу та професійних критеріїв оцінювання ефективності педагогічних стратегій і психологічної підтримки учнів; - формування професійної рефлексії, критичного мислення та здатності до застосування інноваційних освітніх технологій; - розвивати креативне мислення й бажання вдосконалювати власну фахову компетентність.	
4. Програмні компетентності та результати навчання	
ЗК 1. Здатність до застосування знань у практичних ситуаціях професійної діяльності. ЗК- 4. Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу, вироблення власної дослідницької стратегії і її реалізації в професійній діяльності.	

ЗК -5. Здатність до адаптації та дій у новій ситуації, вміння знаходити оптимальні рішення, проявляти креативність та лідерство, працювати в команді.

ЗК- 6. Вміння діагностувати проблеми в галузі освіти, знаходити рішення та брати відповідальність за їх втілення, бути критичним і самокритичним.

ЗК-7. Вміння взаємодіяти в педколективі, налагоджувати міжособистісну комунікацію з учасниками освітнього процесу.

ЗК 10. Здатність поважати погляди представників інших культур, цінувати мультикультуральність, різноманіття дотримуватися та тендерної рівності, зважати на права людей з особливими потребами.

СК-2. Уміння поглиблювати теоретичні та практичні знання з мовознавчих, літературознавчих, психолого- педагогічних дисциплін, здійснювати моніторинг власної педагогічної діяльності і визначати потреби, перспективи та наявні ресурси для професійного розвитку впродовж життя.

СК-3. Здатність враховувати індивідуальні особливості здобувачів освіти, організовувати конструктивну взаємодію з учасниками функціонування освітнього процесу, забезпечувати функціонування безпечного інклюзивного освітнього середовища.

СК- 4. Здатність розуміти тенденції в науці та освіті, готовність до використання інновацій у професійній діяльності.

СК- 9. Здатність здійснювати об'єктивний контроль і оцінювання рівня навчальних досягнень здобувачів освіти з української мови й літератури; аналізувати особливості сприйняття та засвоєння ними навчальної інформації з метою корекції й оптимізації освітнього процесу.

СК-11. Здатність до моделювання змісту навчання з метою формування в учнів ключових компетентностей, їх мотивації до саморозвитку,.

Програмні результати навчання 1, 3, 5, 7, 8, 11, 12

ПР-01. Демонструє вміння застосовувати знання з психології, педагогіки, фундаментальних і прикладних наук відповідно до предметної спеціальності «Українська мова і література» у практичних ситуаціях здійснення освітньої діяльності, вільно користується спеціальною термінологією в галузі української філології.

ПР-03. Використовує сучасні методики й технології, зокрема інформаційні, для успішного й ефективного здійснення професійної діяльності та забезпечення якості викладання і навчання української мови й літератури, демонструє вміння практичного застосування педагогічних інновацій у професійній діяльності.

ПР-05. Володіє вміннями виконувати власне дослідження, визначає і характеризує основні принципи та методи науково-педагогічних досліджень, демонструє навички узагальнення й презентації отриманих результатів.

ПР-07. Володіє методикою розробки освітніх проектів, аналізує спроможність управління процесом їх упровадження, прогнозує очікувані результати.

ПР-08. Демонструє вміння забезпечувати конструктивну взаємодію з учасниками освітнього процесу, здатність діяти автономно і в команді, знає і дотримується умов функціонування безпечного та інклюзивного освітнього середовища.

ПР-11. Демонструє вміння планувати й управляти освітньою діяльністю в закладах загальної середньої освіти, забезпечувати та оцінювати її якість.

ПР-12. Реалізує принципи індивідуалізації і диференціації в навчанні з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей учнів, забезпечує рівноправність (расову, тендерну, релігійну, політичну тощо) здобувачів освіти.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	18
семінарські заняття / практичні / лабораторні	12
самостійна робота	60

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
---------	---------------	---------------------	--------------------------

1	A4.01 Середня освіта (Українська мова і література)	1-й курс	Нормативна		
Тематика навчальної дисципліни					
Тема		кількість год.			
Тема 1. Цілі та завдання психолого-педагогічної підготовки.		лекції	Заняття	сам. роб.	
Тема 2. Історія виникнення і розвитку наук. Основні зарубіжні психолого-педагогічні концепції.		2	2	6	
Тема 3. Особистість. Структура особистості. Розвиток особистості.		2	2	6	
Тема 4.Свідомість і самосвідомість. Поняття «Я Концепції», шляхи її формування.		3	2	6	
Тема 5. Виховний процес у середній школі. Навчання та виховання як шляхи розвитку особистості.		3	1	6	
Тема 6. Дидактика як наука. Методи, форми та технології навчання в середній школі.		2	1	6	
Тема 7. Спілкування та міжособистісні стосунки		2	1	6	
Тема 8. Педагогічне спілкування.		2	2	6	
Тема 9. Педагогічна майстерність та професійна ідентичність учителя. Рефлексія, саморозвиток, педагогічне лідерство.		2	1		
		18	12	60	

6. Система оцінювання навчальної дисципліни	
Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Академічні успіхи здобувачів освіти в межах даної дисципліни оцінюються за бально-рейтинговою шкалою (максимальна кількість – 100 балів), що прийнята в Карпатському національному університеті імені Василя Стефаника, з обов’язковим переведенням кількості балів в оцінки за національною шкалою та за шкалою ECTS. Відмінно (А) – від 90 до 100 балів – здобувач у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов’язкову та додаткову літературу. Правильно вирішив усі або не менше 90% завдань, передбачених програмою навчальної дисципліни. Дуже добре (В) – від 81 до 89 балів – здобувач досить повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов’язкову літературу. Однак під час викладання деяких питань допускаються при цьому окремі несуттєві неточності. Правильно вирішив 80-89% письмових завдань. Добре (С) – від 71 до 79 балів – здобувач достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному

	розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу. Однак під час викладання деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно вирішив 74-81% письмових завдань. Задовільно (D) – від 61 до 69 балів – здобувач в цілому володіє навчальним матеріалом, викладає його основний зміст під час усних та письмових відповідей, але з не зовсім глибоким та всебічним аналізом, обґрунтуванням та аргументацією, з недостатнім використанням необхідної літератури, допускаючи при цьому окремі неточності та помилки. Правильно вирішив 64-73% письмових завдань. Задовільно (E) – від 51 до 59 балів – здобувач в цілому володіє навчальним матеріалом, викладає його основний зміст під час усних та письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. Правильно вирішив 60-63% письмових завдань. Незадовільно з можливістю повторного складання (FX) – від 35 до 49 балів – здобувач не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, стисло без аргументації та обґрунтування викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, поверхово розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності. Правильно вирішив 35-49% письмових завдань. Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни (F) – від 0 до 34 балів – Здобувач частково володіє навчальним матеріалом, не у змозі викласти зміст більшості питань теми під час усних виступів та письмових відповідей, допускаючи при цьому суттєві помилки. Правильно вирішив 1-34% письмових завдань. Екзамен. максимальна оцінка – 100 балів. Оцінка включає 50 балів за написання письмового екзамену (50 балів) та оцінки за практичні заняття (40 балів). Ця оцінка розраховується як середня арифметичне за всі практичні заняття розділені на два. Контрольна робота оцінюється у 5 балів. Наявність сертифікату онлайн-курсу(рекомендовані платформи Coursera, Prometheus, Udemy, EdEra) оцінюється у додаткові 5 балів до загальної кількості балів.
Семінарські заняття	Оцінюється робота над тематичними розділами упродовж семестру за 5-бальною шкалою. Максимальна кількість балів (40) за практичні заняття розраховується електронним журналом https://webportal.pnu.edu.ua/ автоматично. Критерії оцінювання усних відповідей на практичних заняттях: «відмінно» (5 балів) - зміст відповіді повністю відповідає питанню, думки викладаються логічно та послідовно, приклади доречні, висновки обґрунтовані. Знання та вміння використовувати лекційний матеріал та додаткову літературу. Власне бачення проблеми. Дотримання правил академічної доброчесності.

	«добре» (4 бали) – зміст відповіді фактично відповідає окресленим питанням, приклади доречні, але не завжди чіткі та послідовні. Висновки не завжди обґрунтовані. Не завжди є власне бачення проблеми. Дотримання правил академічної доброчесності. «задовільно» (3 бали) - зміст частково відповідає питанню, наведені приклади невдалі або не завжди є доречними, висновки практично відсутні. Немає власного бачення проблеми. Дотримання правил академічної доброчесності. «незадовільно» (2 бали) - зміст відповіді не відповідає питанню або відповіді немає взагалі. Порушення правил академічної доброчесності.
Умови допуску до підсумкового контролю	Система оцінювання успішності передбачає три етапи контролю. Перший – це поточний контроль, який має на меті регулярно оцінювати розуміння та освоєння навчального матеріалу студентами з даного курсу. В рамках цього контролю оцінюється якість виконання практичних, творчих і пошукових завдань, які включають аудиторну і поза аудиторну роботу, а також здатність усно або письмово відтворювати навчальний матеріал. Важливою частиною поточного контролю є перевірка. Критерії оцінювання самостійної роботи (макс. 10 балів): виконання зазначених завдань самостійної роботи у повному обсязі, враховується творчий підхід та оригінальність вирішення завдань. Другий етап – модульний контроль, призначений для оцінки ступеня засвоєння студентами певної частини навчального матеріалу, що формує окремий навчальний модуль. Під час модульного контролю студенти виконують контрольну роботу, яка включає різноманітні тестові завдання для перевірки їхньої теоретичної підготовки та їхню здатність вирішувати практичні завдання. Третім етапом є підсумковий контроль, який включає тестову перевірку рівня засвоєння студентами теоретичного матеріалу з курсу в системі дистанційного навчання. Студенти з низьким рівнем успішності (менше 50 б.) мають право перездати певні теми під час консультацій до початку талону №2.
Підсумковий контроль	Формою контролю є екзамен. Кожний білет екзамену з «Педагогіка і психологія середньої освіти» містить три теоретичні питання (30б.) та одне практичного характеру(20б.) ,разом 50 балів за екзамен. Форма здачі - комбінована.
7. Політика навчальної дисципліни	
<u>Письмові роботи:</u> виконуються студентами самостійно з дотриманням принципів академічної доброчесності. <u>Академічна доброчесність:</u> списування під час контрольних робіт заборонено. Студенти мають дотримуватися «Положення про запобігання академічному плагиату в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (Редакція 2)» https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2024/02/34-05-polozhennia-pro-zapobihannia-akademichnomu-plahiatu.pdf <u>Відвідування занять:</u> відвідування занять є обов’язковим, пропущені заняття з поважної причини відпрацьовуються. Студенти, які не набрали 50 балів за результатами підсумкового контролю за талонами №2 і №3, мають право пройти цей курс повторно, відповідно до «Положення про порядок повторного вивчення навчальних дисциплін (кредитів ECTS) в умовах ECTS (Редакція 4)»	

<https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/09/polozhennia-pro-povtorne-vyvchennia-dystsyplin-kredytiv-ects-v-umovakh-ects.pdf>

Студенти, які навчаються за індивідуальним графіком, мають самостійно опрацювати навчальний матеріал і здати всі види контролю, відповідно до «Положення про порядок навчання здобувачів вищої освіти за індивідуальним графіком у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника»

https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/05/02-07.44_2022-polozhennia-pro-poriadok-navchannia-zdobuvachiv-vyshchoi-osvity-za-indyvidualnym-hrafikom-u-prykarpatskomu-natsionalnomu-universyteti-imeni-vasylia-stefanyka.pdf

Неформальна освіта регулюється «Положенням про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (Редакція 3)» https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/05/02-07.33_2022-polozhennia-pro-vyznannia-rezultativ-navchannia-zdobutykh-shliakhom-neformalnoi-osvity-v-prykarpatskomu-natsionalnomu-universyteti-imeni-vasylia-stefanyka.pdf

Можливість зарахування результатів неформальної освіти регламентується «Положенням про порядок зарахування результатів неформальної освіти у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора №819 від 29.11.2019) - https://nmv.pnu.edu.ua/нормативнідокументи/полонення/Рекомендовані_платформи_Coursera,_Prometheus,_Udemy,_EdEra_2-07.33_2022-polozhennia-pro-vyznannia-rezultativ-navchannia-zdobutykh-shliakhom-neformalnoi-osvity-v-prykarpatskomu-natsionalnomu-universyteti-imeni-vasylia-stefanyka.pdf

8. Рекомендована література

Рекомендовані джерела інформації

Базові підручники та навчальні посібники

1. Бех І. Д. Особистість на шляху до духовних цінностей : монографія. Київ ; Чернівці : Букрек, 2018. 296 с.
2. Виноградова В. Є., Юрченко В. І. Психологія вищої освіти: теоретичні та практичні аспекти : навч. посіб. 2-е вид. Київ : Ліра-К, 2020. 296 с.
3. Євтух М. Б., Лузік Е. В., Ладогубець Н. В., Ільїна Т. В. Педагогічна психологія : підручник. Київ : Кондор, 2018. 420 с.
4. Кучинська І. О. Педагогіка вищої школи : навч. посіб. Кам'янець-Подільський : Зволейко Д. Г., 2020. 291 с.
5. Романова Т. А. Формування основ професіоналізму в майбутніх фахівців зі спеціальної освіти у процесі професійної підготовки: теоретичний аспект. *Педагогічні науки: реалії та перспективи*. 2021. Вип. 80, т. 2. Серія 5. С. 101–105.
6. Токарева Н. М., Шамне А. В. Вікова і педагогічна психологія: підручник. Київ, 2017. 480 с.

Методичні рекомендації та розробки викладачів дисципліни

1. Психологія освіти [Електронний ресурс]: електрон. метод. рекомендації до самостійної роботи для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності «Психологія» / уклад. А.Х. Гудімова. Одеса: ім. І.І. Мечникова, 2023. 42 с.
2. Коучинг конфліктів – вирішуйте проблеми, зміцнюючи відносини : практикум для тренерів / О. Редліх (вступне слово ; п. 1.5), О. Євтушенко (п. 2.23), В. Ємельянов ; Шиліна Н. Є. (п. 2.30) ; за заг. ред. проф. О. Редліха, С. Хаджираєвої. Миколаїв : Ємельянова Т. В., 2023. 168 с. (С. 158–163).
3. Методичні рекомендації щодо організації самостійної та дистанційної роботи з дисципліни «Педагогіка та психологія» для магістрів заочного відділення. Одеса : ДУІТЗ, 2021. 81 с. (електронна версія).
4. Конспект лекцій з дисципліни «Педагогіка та психологія» для магістрів усіх спеціальностей. Одеса : ДУІТЗ, 2021. 92 с. (електронна версія).
5. Робочий зошит з курсу «Педагогіка та психологія» для магістрів усіх спеціальностей. Одеса : ДУІТЗ, 2021. 107 с. (електронна версія).
6. Шиліна Н. Є. Педагогіка. Модуль І. Людина в системі навчально-виховного та освітнього процесу: теорія та практика : навч. посіб. для студентів усіх спеціальностей. Одеса : ОНАЗ ім. О. С. Попова, 2011. 188 с.

7. Шиліна Н.Є. Основи психології. Модуль І. Навчально-методичний посібник для студентів усіх спеціальностей. Одеса: ОНАЗ ім. О.С. Попова, 2007. 130с.

Інформаційні ресурси

1. Про освіту : Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII // Відомості Верховної Ради України. 2017. № 38–39. Ст. 380. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>.
2. Про вищу освіту : Закон України від 01.07.2014 № 1556-VII // Відомості Верховної Ради України. 2014. № 37–38. Ст. 2004. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>.
3. Про затвердження Концепції розвитку педагогічної освіти : наказ Міністерства освіти і науки України від 16.07.2018. URL: <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-konceptsiyi-rozvitku-pedagogichnoyi-osviti>.
4. Про наукову і науково-технічну діяльність : Закон України від 26.11.2015 № 848-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/848-19#Text>

Викладачка: *проф. Височан Л. М.*